

Frank Vandenbroucke, *Collectiviteit, solidariteit en zekerheid in het pensioenakkoord. Een kwalitatieve analyse van de uitgangspunten van het Nederlandse pensioenakkoord, in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 8 juni 2020.*

Abstract:

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wenste ten behoeve van de Tweede Kamer een kwalitatieve analyse van het principeakkoord over de vernieuwing van het pensioenstelsel dat de sociale partners en het kabinet bereikten in juni 2019. Deze kwalitatieve analyse diende met name aandacht te besteden aan de thema's collectiviteit, solidariteit, zekerheid voor deelnemers en adequate compensatie voor alle generaties. Dit rapport beantwoordt dit verzoek. Het reikt een denkkader aan dat toelaat om de afruil tussen verschillende doelstellingen en randvoorwaarden bij het pensioenbeleid scherper in beeld te brengen, met name vanuit zorgen om collectiviteit, solidariteit en zekerheid. Veel aandacht gaat naar vragen over de betekenis van zekerheid en solidariteit. Waarom willen we solidariteit? Wat bedoelen we precies met 'zekerheid'? Hoe kunnen het beleid en de daarbij betrokken instellingen en actoren bijdragen tot meer zekerheid? Welke rol spelen publiek vastgelegde spelregels in het creëren van zekerheid (*rules rather than discretion*)?

Trefwoorden: pensioenen, aanvullende pensioenen, pensioenakkoord, zekerheid, solidariteit, collectiviteit